

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.047/2021/6. szám

A felperes:

Felperes1 cím6)

A felperes képviselője:

ügyvédi iroda (ügyintéző: ügyvéd, cím7)

Az alperes:

Alperes1

Az alperes képviselője:

név2 (ügyintéző: név és név1 kamarai jogtanácsosok, cím8)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

alperes 134. sorszám alatt

Csatlakozó fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperes Pf.5. sorszám alatt

A per tárgya:

kártalanítás megfizetése

Az elsőfokú bíróság:

egyéb érdekelt1

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

4.P.20.017/2016/133. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – fellebbezett részében – részben, az alábbiak szerint változtatja meg:

Az alperest terhelő 11.923.542 (tizenegymillió-kilencszázhuszonháromezer-ötszáznegyvenkettő) forint marasztalási összeg után a késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontját 2015. május 27. napjában állapítja meg.

Az alperest terhelő 8.119.121 (nyolcmillió-egyszáztizenkilencezer-egyszázhuszonegy) forint marasztalási összeget 3.756.468 (hárommillió-hétszázötvenhatezer-négyszázhatvannyolc) forintra, és ennek 2015. június 26. napjától a kifizetésig terjedő időre járó, az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamatára leszállítja.

Az alperes által a bírósági gazdasági hivatal felhívására fizetendő 265.580 (kétszázhatvanötezer-ötszáznyolcvan) forint állam által előlegezett költség összegét 159.350 (egyszázötvenkilencezer-háromszázötven) forintra leszállítja.

Az elsőfokú ítéletet az ezen felüli fellebbezett részében helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek tizenöt napon belül 500.000 (ötszázezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] A Magyarországon építőipari beruházásokkal foglalkozó felperes hitelezőinek fenyegetése elől 2002 évben külföldre távozott és x-ben telepedett le. 2005. július 11. napján karbantartói állást kapott cím⁹ egyik elismert magániskolájában, a név³ nevű oktatási intézményben, ahol munkaviszonya 2014. június 18. napjáig állt fenn. Az alperes kiadási kérelme alapján az x hatóságok 2014. március 20. napján letartóztatták, 2014. november 27. napjáig x-ben tartották fogva, majd Magyarországra szállítása után a magyar hatóságok őrizetbe vették. Magyarországon előzetes letartóztatása 2014. november 30. napjától 2015. január 26. napjáig tartott, 2015. március 24. napjáig házi őrizetben volt.
- [2] A felperesnek fogvatartása miatt a név³ oktatási intézményben létesített munkaviszonyát meg kellett szüntetnie, amelyre tekintettel összesen 9.000 ...járandóságban részesült. A kényszerintézkedés hiányában fogvatartásának ideje alatt 59.000 ...munkabérben és 6.507 ...nyugdíj megtakarításban részesült volna; 2015. március 25. napjától az öregségi nyugdíjra való jogosultság megszerzéséig, azaz 2018. augusztus 17. napjáig pedig további 161.000 ...munkabérre és 18.000 ... nyugdíj megtakarításra vált volna jogosulttá. A felperes Magyarországon szabadulása után nem talált munkát, 2016. február 17. napjától Magyarországon folyósított öregségi nyugdíjban részesül.
- [3] A felperes keresetében 123.000.000 forint sérelemdíj, a 2014. június 18. napjától 2023. augusztus 17. napjáig terjedő időszakra 105.154.650 forint elmaradt jövedelemből eredő vagyoni kártalanítás, valamint 2023. augusztus 18. napjától havi 168.000 forint jövedelempótló járadék megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [4] A egyéb érdekelt¹ a ügyszám. számú közbenső ítéletével helybenhagyott, és a ügyszám¹. számú közbenső ítéletével hatályában fenntartott ügyszám² számú közbenső ítéletével megállapította, hogy a kiadási letartóztatással, az előzetes letartóztatással és a házi őrizettel okozati összefüggésben a felperest ért károkért az alperest kártalanítási kötelezettség terheli. A egyéb érdekelt¹ 4.P.20.017/2016/78. számú, a Pécsi Ítéletábra ügyszám³. számú részitélete folytán jogerőre emelkedett, és a Kúria ügyszám⁴. számú részitéletével részben megváltoztatott határozatával az alperest 12.000.000 forint sérelemdíj és késedelmi kamata megfizetésére kötelezte.
- [5] A folytatódó eljárásban a felperes az elmaradt jövedelem megtérítése iránti keresetét arra alapította, hogy fogvatartás hiányában x-ben továbbra is részesülne munkabérben, nyugdíj-előtakarékosság címén munkáltatói juttatásban, és a nyugdíjkorhatár elérése után további öt évig dolgozhatna, így elmaradt jövedelme 477.000 ... 2023. augusztus 17. napja után pedig károsodása abban áll, hogy a magyarországi nyugellátásnál lényegesen magasabb összegű nyugdíjtól esik.

- [6] Az alperes ellenkérelmében vitatta, hogy a kényszerintézkedésekkel érintett időszakon túl a felperest a vagyoni kártalanítás megilletné.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest 11.923.542 forint és ennek 2014. október 21. napjától számított késedelmi kamata, valamint 18.119.121 forint és ennek 2016. december 15. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére. A keresetet az ezen felüli részében elutasította, a felperest marasztalta 1.779.000 forint perköltségben, míg az alperest kötelezte 265.580 forint állam által előlegezett költség megfizetésére.
- [8] Az ítélet indokolásában felhívta a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: 1998. évi XIX. törvény) 582. § (1) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:564. §-át, 6:521. §-át és 6:522. §-át. Hangsúlyozta, hogy a sérelemdíj iránti keresetet elbíráló jogerős részítélet megállapította a felperes fogvatartása és munkaviszonya megszűnése közötti ok-okozati összefüggést, de azt is rögzítette, hogy a felperes számára az ...-i élet folytatása ettől függetlenül nem kizárt, x-ben továbbra is tudna dolgozni, még a nyugdíjkorhatár elérését követően is. A perben beszerzett adószakértői vélemény alapján megállapította, hogy a tényleges fogvatartás időszakában a felperes x-ben 65.507 ... jövedelemre tehetett volna szert, munkaviszonyának megszűnése kapcsán 9.000 ...-hoz jutott hozzá, a különbözet az elmaradt jövedelme, amely 11.923.542 forintnak felel meg.
- [9] A felperes szabadulásától az ...-i nyugdíjra való jogosultsága megszerzéséig, tehát 2015. március 25. napja és 2018. augusztus 17. napja között a korábbi munkahelyén 179.000 ... jövedelemhez juthatott volna hozzá. Ez az összeg azonban kártalanítás címén teljes egészében nem illeti meg, ugyanis – felhívás ellenére – nem bizonyította, hogy x-ben az elvárható módon járt el annak érdekében, hogy munkát találjon. Bizonyítékai csak azt támasztják alá, hogy Magyarországon próbált meg - sikertelenül - munkát keresni. Az elsőfokú bíróság így abból indult ki, hogy szabadulása után x-ben találhatott volna másik munkalehetőséget, mellyel legalább a minimálbérnek megfelelő jövedelmet megszerezhetett volna. Ebben az időszakban így 133.000 ... jövedelmet érhetett volna el, az alperes tehát a korábbi munkahelyen megszerezhető, illetve a minimálbérként figyelembe vehető összeg különbözeteként jelentkező 46.000 ...-nak megfelelő 10.168.300 forint megfizetésére köteles. Ebből azonban le kell vonni az ebben az időszakban Magyarországon elért 2.049.179 forint öregségi nyugdíjat, az alperest ezért erre az időszakra összesen 8.119.121 forint kártalanítás megfizetésére kötelezte.
- [10] A felperes követelését a 2018. augusztus 17. napját követő időszakra alaptalannak találta, mert x-be visszatérve tovább dolgozott volna, így ettől az időponttól kezdődően már ott részesült volna öregségi nyugdíjban, azt pedig a korábbi munkáltatójától származó szóbeli ígéretre vonatkozó írásbeli nyilatkozattal nem tudta bizonyítani, hogy nyugdíjasként ténylegesen tovább dolgozott volna. Az ...-i nyugdíj és a magyarországi nyugdíj különbözetének megtérítéseként követelt járadék iránti követelést pedig azért utasította el, mert a kárenyhítési kötelezettségét teljesítve a felperes jogosulttá vált volna az ...-i nyugdíjra, az ennek elvesztéséből eredő kára ezért nem áll okozati összefüggésben a fogvatartásával.
- [11] A perköltségről és az állam által előlegezett szakértői költségről, a felek pernyertességének-pervesztességének arányában határozott, figyelembe véve a részítélettel elbírált kereseti követelést is.
- [12] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezett, amelyben annak részbeni megváltoztatását és az őt terhelő marasztalási összeg 9.874.363 forintra történő leszállítását kérte azzal, hogy 2005. május 27. napjától kezdődően köteles késedelmi kamat megfizetésére. Fellebbezését azzal indokolta, hogy a 2015. március 25. napjától az ...-i öregségi nyugdíjra való jogosultság megszerzéséig, 2018. augusztus 17. napjáig terjedő időszakban a felperes által elszenvedett jövedelemkiesés és a személyi szabadság kiadatási, illetve előzetes letartóztatással majd házi őrizettel történt korlátozása között nem áll fenn ok-okozati

összefüggés. A felperest a Ptk. 6:525. § (1) bekezdése alapján kárenyhítési kötelezettség terhelte, ezért a kényszerintézkedésekkel érintett időszakon túl érvényesített elmaradt jövedelem kapcsán nem csak azt kellett volna bizonyítania, hogy a kényszerintézkedés miatt a munkaviszonya megszűnt, hanem azt is, hogy ugyanezen okból kifolyólag nem volt lehetősége azóta sem újabbat létesíteni. Bizonyítási kötelezettségének azonban nem tett eleget, x-ben nem is keresett munkát, így erre az időszakra vonatkozóan kártalanítási igényt nem érvényesíthet. A fogva tartással járó kényszerintézkedések idejére nem vitatta az elsőfokú bíróság által megállapított 11.923.542 forint keresetveszteség összegét, hivatkozott azonban arra, hogy ebből le kell vonni a felperes által a későbbi időszakban megszerzett 2.049.179 forint öregségi nyugdíjat. Azt is kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság az elmaradt jövedelem után 2014. október 21. napjától kezdődően kötelezte késedelmi kamat megfizetésére, holott az 1998. évi XIX. törvényt 582. § (2) bekezdése alapján a kártalanítás a nyomozást megszüntető határozat kézbesítésével, tehát 2015. május 26. napjával vált esedékessé, így a felperest csak az ezt követő időszakra illeti meg késedelmi kamat.

- [13] A felperes az elsőfokú ítélet ellen csatlakozó fellebbezést terjesztett elő, amelyben annak részbeni megváltoztatását és az alperest terhelő marasztalás összeg 105.154.650 forintra történő felemelését, és 2023. augusztus 18. napjától kezdődően az alperes havi 168.000 forint keresetpótló járadék megfizetésére kötelezését kérte. Felvetette az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének indokoltságát is a bizonyítás nagy terjedelmű kiegészítése miatt. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak nem abból kellett volna kiindulnia, hogy x-ben található volt másik munkalehetőséget, hanem abból, hogy az adott helyzetben elvárható módon igazoltan megkísérelte az álláskeresést Magyarországon, de az nem járt eredménnyel. Utalt arra, hogy számára az ...-i élet folytatása valóban nem volt eleve kizárt, azonban arra életkoránál és az általa elérhető jövedelemnél fogva nem volt biztos lehetősége. Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási kötelezettséget vagylagosan határozta meg, tehát vagy az ...-i vagy a magyarországi életkezdés megkísérlését kellett bizonyítania, és ez utóbbi körben bizonyítási kötelezettségét teljesítette. Hangsúlyozta, hogy az alperes felelőssége a szabadságelvonással okozott hátrányokért fennáll mindazon – időben akár elhúzódó, így a szabadulás után jelentkező – következmények tekintetében is, amelyek a fogvatartás hiányában nem jelentkeztek volna, így az elmaradt ...-i munkabére és ...-i nyugdíja megtérítésére is köteles.
- [14] A fellebbezés részben alapos, a csatlakozó fellebbezés alaptalan.
- [15] Előrebocsátja a másodfokú bíróság, hogy a fellebbezés és a csatlakozó fellebbezés nem érintette a felperes részére a 2014. június 19. napja és 2015. március 24. napja közötti időre megítélt vagyoni kártalanítás tőkeösszegét, amely a felperes jövedelemkiesését és azt az összeget foglalja magába, amely nyugdíj-előtakarékossági számláján felhalmozódott volna, levonva abból a munkaviszony megszűnése kapcsán kifizetett járandóságait.
- [16] Az elsőfokú bíróság az ítéleti tényállást a jogorvoslati kérelmekkel érintett körben helytállón állapította meg, az abból levont jogi következtetésekkel azonban csak részben értett egyet a másodfokú bíróság.
- [17] Az 1998. évi XIX. törvény 582. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a kártalanítás módjára és mértékére a Polgári Törvénykönyvnek a kártalanításra vonatkozó rendelkezéseit az e törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni. A Ptk. 6:564. §-a szerint, ha a jogszabály jogszerűen okozott kárért kártalanítási kötelezettséget ír elő, a kártalanítás módjára és mértékére a kártérítésre vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. A Ptk. 6:522. §-a szerint a károkozó a károsult teljes kárát köteles megtéríteni, ennek körében – egyebek mellett – az elmaradt vagyoni előnyt is. E rendelkezések együttes alkalmazása során az 1952. évi III. törvény 164. § (1) bekezdése alapján a perben a felperest terhelte a kár bekövetkezésének és mértékének bizonyítása, továbbá - figyelemmel az 1998. évi XIX.

törvény 580. § (1) bekezdésében foglaltakra is - kára és az előzetes fogvatartás közötti okozati összefüggés bizonyítása.

- [18] A tényleges fogvatartást követő időszak tekintetében a másodfokú bíróság elfogadta az alperesnek azt a fellebbezésben kifejtett álláspontját, amely szerint a felperesnek az ...-i jövedelmének elmaradására alapított keresete kapcsán azt kellett volna bizonyítania, hogy az alperesi kényszerintézkedés miatt nem volt lehetősége x-be visszatérni, ott munkát vállalni, vagyis a személyi szabadság korlátozásának megszűnését követő jövedelemkiesés és az alperesi kényszerintézkedések között okozati összefüggés áll fenn.
- [19] Az a perben bizonyítást nyert, és az alperes sem vitatta, hogy az előzetes fogvatartás következtében a felperes x-ben korábbi munkáját elveszítette, azonban – ahogy arra az elsőfokú bíróság is utalt döntésében – esetében az ...-i élet folytatása nem volt kizárt. Állampolgárságát megtartotta, nyelvi nehézségei nincsenek, saját előadása szerint tiszta erkölcsi bizonyítvánnyal rendelkezik x-ben. Magyarországról elköltözve külföldi életvitele során korábban sem különleges szakképzettséget igénylő munkát végzett, ehhez hasonló munkát a fogvatartást követően is elláthatott volna, sőt a nyugdíjkorhatár elérése után is végezhetett volna munkát, a nyugdíjat meghaladó komolyabb jövedelmet elérve. A felperes annak ellenére, hogy megtéríteni kért jövedelemvesztését a szabadulása utáni időszakban is az ...-i jövedelmek figyelembevételével kérte megállapítani, az elsőfokú bíróság 122. sorszámú jegyzőkönyvbe foglalt felhívása ellenére – amely elsődlegesen az x-ben, és csak másodlagosan a Magyarországon történő munkavégzésre vonatkozó bizonyítási kötelezettség teljesítésére irányuló felhívást tartalmazott – nem bizonyította, hogy az ...-i élet folytatását megkísérelte, ismételt munkába állása iránt az ahhoz szükséges intézkedéseket megtette. Függetlenül attól, hogy a felperes külföldön letelepedve korábban is képes volt egzisztenciát teremteni, nem lehet vitás, hogy ennek ismételt megvalósítása jelentős erőfeszítést igényelt volna tőle. Az eljáró bíróságok azonban ezt értékelték, amikor a részítélettel megítélt sérelemdíj mértékének meghatározásánál figyelembe vették a korábbi külföldi életvitel, a hosszú ideje fennálló és elvesztett munkahely, a biztonságérzet és a jövőkép helyreállításának abból fakadó nehézségét, hogy a felperest a kiadatásakor környezetéből kiszakítva másik ... szállították.
- [20] Az alperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy az ítélezési gyakorlat szerint a személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedés megszüntetését követően általában nincs helye elmaradt jövedelemből eredő kártalanítási igény érvényesítésének. A konkrét ügy körülményeinek értékelésével azonban a tényleges fogvatartás időtartamát követő időszakra is sor kerülhet az elmaradt vagyoni előny megtérítésére [például a kényszerintézkedéssel okozati összefüggésben bekövetkezett egészségkárosodás esetén]. A másodfokú bíróság ebben az ügyben ilyen egyedi körülményként vette figyelembe, hogy a felperesnek az ...-i munkaerőpiacra való visszatérésre érdekében mindenképpen olyan előkészületeket kellett volna tennie, amelyek megszervezése, lebonyolítása a kárenyhítési kötelezettség teljesítése esetén is a tényleges fogvatartása illetve a büntető eljárás 2015. május 26-i megszüntetése után is szükségszerűen huzamosabb időt vett volna igénybe. A másodfokú bíróság ezért a kényszerintézkedés megszüntetését követően még négy hónap időtartamra kötelezte az alperest 3.756.468 forintnak megfelelő elmaradt felperesi jövedelem megtérítésére, mert az a felperes egyedi körülményeire figyelemmel okozati összefüggésben állt az előzetes fogvatartásával.
- [21] A fenti időszakra járó kártalanítás mértékének megállapításánál az adószakértői véleményt vette alapul, amely szerint a felperes x-ben 2014. június 18. napjától 2018. augusztus 17. napjáig, vagyis 50 hónap alatt 192.000 ...-t keresett volna, nyugdíj-előtakarékossági számláján pedig 21.000 ... halmozódott volna fel. A 213.000 ... jövedelem havonta 4.260 ... jelent, amely a felperes által alkalmazni kért 220,45 forint/... árfolyam figyelembevételével havi 939.117

forint jövedelemnek felel meg. Az így megállapított 3.756.468 forint teljes egészében elmaradt vagyoni előny, abból ugyanis az alperes álláspontjával szemben nem vonható le a felperes által más időszakban, 2016. február 17. napját követően elért öregségi nyugdíj összege.

- [22] A felperes keresete kiterjedt a kártalanítás után járó késedelmi kamat megfizetésére is. Az 1998. évi XIX. törvény 582. § (2) bekezdése azonban úgy rendelkezik, hogy a kártalanítás az annak alapjául szolgáló nyomozást megszüntető határozat kézbesítésével válik esedékessé. Az alperes tehát a határozat 2015. május 26-ai kézbesítését követő napon esett késedelembe, így a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése alapján nem 2014. október 21. napjától, hanem 2015. május 27. napjától kezdődően köteles 11.923.542 forint után az elsőfokú bíróság által meghatározott mértékű késedelmi kamatot megfizetni, míg 3.756.468 forint után középátlagos időponttól, 2015. június 26. napjától kezdődően alapos a felperes késedelmi kamat iránti igénye.
- [23] A másodfokú bíróság az alperes fellebbezésének részben helyt adva a felperes kártalanítási igényét a 2015. július 24. napjáig terjedő időre találta alaposnak, amiből az is következik, hogy a felperes csatlakozó fellebbezését, amely arra irányult, hogy az alperes a Magyarországon elért öregségi nyugdíj és az x-ben elérhető munkabér, illetve öregségi nyugdíj közötti különbözetet elmaradt vagyoni előny címén véghatáridő nélkül térítse meg számára, nem teljesítette.
- [24] Az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges keretben felvette, annak kiegészítését a másodfokú bíróság sem tartotta szükségesnek, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelmet nem teljesítette.
- [25] Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatta, az alperest terhelő 11.923.542 forint marasztalási összeg után a késedelmi kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontját 2015. május 27. napjában állapította meg, a 8.119.121 forint marasztalási összeget pedig 3.756.468 forintra és ennek 2015. június 26. napjától a kifizetésig terjedő időre járó, az elsőfokú ítélet szerinti késedelmi kamatára leszállította, az ezen felüli fellebbezett részében pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [26] A másodfokú bíróság ítéletével megváltozott a felek között a pernyertesség-pervesztesség aránya, a felperes a korábban meghozott részítéletre is figyelemmel pernyertes 27.680.010 forint erejéig 12%-ban, az alperes pedig 202.490.640 forint erejéig 88%-ban. Míg az alperes javára az elsőfokú bíróság által megítélt elsőfokú perköltség a nagyobb mértékű pernyertessége mellett is megfelel az ügyben indokolt és ténylegesen elvégzett jogi képviselési tevékenységnek, addig az állam által előlegezett és az alperes által megtérítendő költség összegét a kisebb mértékű pervesztességének arányában le kellett szállítani 159.350 forintra.
- [27] A fellebbezési pertárgyérték az alperes fellebbezése tekintetében 10.168.300 forint, a felperes csatlakozó fellebbezése vonatkozásában 60.214.800 forint, összesen 70.383.100 forint volt. A másodfokú eljárásban a felperes pernyertes 5.805.647 forint összegben 8 %-ban, az alperes pedig 64.578.453 forint összegben 92%-ban. Az 1952. évi III. törvény 81. § (1) bekezdése alapján ezért a felperes köteles megfizetni az alperesnek 500.000 forint másodfokú perköltséget, amely a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján az alperesi jogi képviselő által felszámítottak szerint, de az ügyben szükségessé vált képviselési munkára figyelemmel mérsékelt összegben megállapított jogtanácsosi munkadíjat foglalja magában.
- [28] A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a felperes személyes költségmentessége és az alperes személyes illetékmentessége folytán az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74.

§ (3) bekezdése folytán alkalmazandó, a személyes költségmentességről szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2021. június 25.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. bíró